

SEPTEMBER
15 O Masi 7 žolost
16 P Kornelji + 3
17 S Hilda
18 N I. pobnik
19 P Januarij
20 T Erazmi
21 S Kv-Matevž
22 O Tomaš Vil.
23 P Kv-Tekla + 3
24 S Krv. M.B. U.+
25 N 16. pobnik
26 P Justina
27 T Kozma in Dan.
28 S Vencelav
29 O Mihael
30 P Jeronij +

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja za zmago!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.
(Official Organ of four Slovenian Organizations)

HAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (NO.) 188.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 29. SEPTEMBRA — THURSDAY, SEPTEMBER 29, 1938

LETNIK (VOL.) XLVII.

Usodna ura se približuje - Odmevi na Rooseveltov apel

1. oktober postane usoden dan, ako se Hitler ne bo med tem odločil za umik k svojim prvotnim zahtevam. — Znaki omahovanja v Hitlerjevem govoru. — Anglija skuša doseči nova pogajanja, a se istočasno pripravlja.

London, Anglija. — S 1. oktobrom mora biti položaj na Čehoslovaškem uravnan tako, kakor ga Hitler zahteva. Tako se je glasil njegov ultimatum, izdan pred nekaj dnevi z istočasno grožnjo, da bo v nasprotnem slučaju udaril. To pomeni, da od prihodnjega petka opolnoči se lahko vsak čas pričakuje prva eksplozija, ki bo zanetila požar po celi Evropi in široki mnogih delov ostalega sveta.

Kako preživlja Evropa te zadnje ure ogroženega miru? Uradno vodijo države zadnje mrzlične priprave za spopad, ljudstvo v državah, ki bodo najprej prizadete, pa je od razburjanj v zadnjih dneh že tako utrujeno, da z nekako obupno resignacijo čaka, naj pride karkoli. Mnogi se celo že izražajo, da je boljše vojna kakor pa tak mir, nad katerim stalno visi meč. A mnogim drugi pa še vedno — upejo. Povoji za svoje upanje najdejo v ponedeljkovem Hitlerjevem govoru samem. Kakor je bil ta govor divji in grozeč, vendar se je moglo med vrsticami iz njega razbrati, da se je oholi "Führer" — ustrašil, ko vidi, da točasno Francija in Anglija resno mislite ter da je njegovega "blufanja" konec. Ko je namreč obdolžil čehoslovaškega predsednika Beneša, da je ta požrl svojo besedo, ki jo je dal po prvem sestanku Chamberlaina s Hitlerjem v Berchtesgaden, namreč, da odstopi sodetske pokrajine Nemčiji, se je takoj videlo, da skuša Hitler napraviti časten umik, ako mu bo mogoče. Celi Evropi je namreč zdaj že znano, da se je šlo po drugem sestanku med Hitlerjem in Chamberlainom, ki se je vršil v Godesbergu, postrela situacija, in sicer vsled tega, ker so bile tedaj Hitlerjeve zahteve znatno večje od prvih. Pogajanja so se razbila vsled teh zahtev, ki so bile take, da jih Čehoslovaška nikakor ni mogla sprejeti, ako je hotela sploh še obstojati, na kar ste Francija in Anglija dovolili Čehoslovaški splošno mobilizacijo ter ste se tudi sami pričeli v polni meri pripravljati.

Kakor omenjeno, se kaže zdaj Hitlerjeva volja k umiku, kajti on sam, kljub svojemu bombastičnemu gromenju, ne želi vojne in tako je možno, da bo vendar prišlo še enkrat do pogajanja v teh zadnjih urah in se bo Hitler vrnil nazaj k svojim prvim zahtevam ter se bo, vsaj začasno, prepričala vojna.

Angleška vlada si prizadeva na vse kriplje, da doseže takoj rešitev krize in je v torken poslanik imel ponoven razgovor z nemško vlado, vendar pa se na drugi strani tudi pripravlja za vsak slučaj. Odredila je delno mobilizacijo ter in v Sredozemlju v popolno vojno pripravljenost in povzru vsega se je v torken izdal kraljevi proglas, s katerim se je

SANKCIJE PROTI JAPONSKI

Liga proglasila Japonsko mednarodnim zločincem.

Zeneva, Švica. — Ko je Liga narodov pred tremi leti odredila kazenske sankcije proti Italiji zaradi njenega vpada v Abesinijo, je bila to senzacionalna novica. Ta četrtek je Liga odredila isti korak v malo manjšem obsegu proti Japonski, a svet se je kaj malo zmedel za to novost. Prvič so zdaj drugi, bolj pereči problemi v ospredju, drugi pa je postala Liga tako slabotna, da nimajo njeni ukrepi niti sence prejšnje moči. Po izdani ukrepu je dovoljeno članicam Lige, da posamezno, ako katera želi, nastopi proti Japonski, vojaško, ekonomsko ali finančno, ne, da bi s tem kršila pravila Lige. V poštev bo prišla pri tem zlasti Rusija.

NEVIDNI OGENJ ZAŽIGAL

Trenton, N. J. — Wm. Hanon je stal zadnji ponedeljek pred nekim izložbenim oknom, čakajoča na bus, ko mu je neandoma pričel zadaj tleti suknič. Pritožil se je o tem bližnjemu policistu. Ta je stvar preiskal, a ni mogel priti do nikakega zaključka in vzroka. Končno se je postavil na isto mesto, kjer je prej stal Hanon, in — tudi njegov suknič je pričel goreti. Ponovno je pričel raziskovati in končno tudi našel vzrok: V izložbenem oknu je stalo vbočeno zrcalo, od katerega so se odbijali sončni žarki in žarišče je padlo ravno na suknič. Da Hanon, ki v fiziki ni bil posebno podkovan, docela prepriča, je policist še cigareto prižgal na žarišču.

POTUJOČI BOLGARSKI KRALJ

Belgrad, Jugoslavija. — Bolgarski kralj Boris se je zadnje dni mudil v Nemčiji na obisku pri Hitlerju, čečim je bil prej mesec dni na počitnicah v zapadni Evropi. Na potu domov se je v ponedeljek ustavil tukaj, kjer je bil gost kraljevega namestnika, princa Pavla.

ZA NEOVIRANO MEDDRŽAVNO TRGOVINO

Oklahoma City, Okla. — Governerji deveterih držav so imeli zadnji ponedeljek tukaj konferenco, na kateri se je sklenilo, naj posamezne države ne ovirajo svobodne meddržavne trgovine ob svojih mejah, češ, da so taki zakoni "ozkosrčno provincionalni in glupi".

objavilo za celo državo "izredno stanje", kar je malo manj kot vojno stanje. Za to sredo pa je bilo sklicano zasedanje parlamenta, na katerem se ima končno odločiti, kako pot bo ubrala Anglija in za njo cela Evropa.

ŽEL. STAVKA GROZI

Predsednikova komisija bo poravnala spor.

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt je v torken imenoval komisijo treh članov, ki ima nalogo, prepričati grozečo stavko na ameriških železnicah. Bratovščine železničarjev so namreč objavile, da je njih članstvo, 928,500 po številu, z ogromno večino glasov odobrilo poziv na stavko v protest proti nameravanemu znižanju plač za 15 odstotkov, kakor ga hočejo uvesti železniške družbe. Stavka je sicer proglašena za ta petek, toda po železničarskem zakonu morajo čakati z njo najmanj dva meseca, ako prične predsednik posredovati.

AMERIKANCI V PARIZU POSVARJENI

Pariz, Francija. — Medtem, ko francoska vlada sicer čim mogoče tajno, da ne povzroči preveč razburjenja, vendar z vso odločnostjo izdeluje priprave za vojno, je javnost znatno pretreslo svariilo, ki ga je v ponedeljek izdalo ameriško poslanstvo v Amerikancem v Franciji. Povdarilo je namreč, da je z ozirom na zamotano situacijo v Evropi pripočljivo, da se tisti Amerikanci, ki nimajo nujnih opravil tukaj, pripravijo za takojšen povratek v Ameriko.

NAZIJI IZGUBE KANADSKI BAKER

Montreal, Que. — Na neki nemški tovorni parnik se je zadnji teden naložilo 3000 ton bakra za izvoz v Nemčijo. Med tem, ko je v ponedeljek stal parnik še v pristanišču, pa je prišel nenaden ukaz od neke oblasti, da se mora baker zopet izložiti iz ladje in da bo ta smela odpeljati le žito. Baker je važen produkt pri izdelovanju orožja.

VATIKAN S SKRBJO GLEDA NA POLOŽAJ

Vatikan. — Iz tukajšnjih poročevalskih krogov se trdi, da zasleduje Vatikan s pozornostjo in trepetom sedanjo situacijo v Evropi in papežev tajnik je v stalni zvezi s papeškimi zastopniki v raznih prestolicah. Kako resnim smatra papež položaj, se razvidi iz tega, ker je zadnji ponedeljek konferiral skoraj eno uro s kardinalom Pacellijem, dočim je njegov običaj, da ob ponedeljkih ne sprejema nobenih avdienc.

KRIŽEM SVETA

Budapest, Ogrska. — Uradniki francoske aeroplanske družbe so v ponedeljek objavili, da se bo isti dan zopet podvel potniški zračni promet med Budapesto-Prago-Parizom, toda v Pragi ne bo potnikom dovoljeno izstopiti.

Brusel, Belgija. — Tukajšnja vlada je v ponedeljek z vso naglico ukrenila potrebno za obrambo mje svoje države v slučaju napada in tudi za izselitev civilistov v ogroženih krajih. Vsi vojaki na dopustu so se pozvali nazaj.

London, Anglija. — Neki tukajšnji list poroča, da se bo bivši kralj Edward, sedanji vojvoda Windsorski, bržkone povrnil domov, ako bo izbruhnila evropska vojna.

Montreal, Que. — Delavstvo, organizirano v mednarodnih unijah v tukajšnjem okrožju, se je po svojem predsedniku, R. Trepanierju, v ponedeljek izrazilo, da bo podpicalo kanadsko vlado in Anglijo v slučaju vojne.

IZMENJAVA ČEHOV IN NEMCEV

Eger (Heb), Čehoslovaška. — V ponedeljek je po treh dneh prišel zopet prvi vlak preko meje iz Nemčije in je pripeljal s seboj 70 oseb češke narodnosti, katere so se po prejšnjem dogovoru zamenjale za enako število sudetskih Nemcev.

TUDI HITLER ODGOVORIL

Čehi, Francozi in Angleži pripravljeni za pogajanja, Hitler nasprotno meče vso krivdo na Čeha.

Washington, D. C. — Ta torken je sklical predsednik Roosevelt člane svojega vladnega kabineta k izrednemu zasedanju, da razmotriva z njimi napeti položaj v tujemstvu. Pri tej seji se je posvečala velika pozornost odgovorom raznih držav na apel, ki ga je izdal predsednik dan prej, v katerem je pozival na mirno poravnavo spora.

Posebno toplo so na poziv odgovorile Čehoslovaška, Anglija in Francija; vse tri so povdarjale, da so še vedno pripravljene končati spor s pogajanjem namesto s silo. A odzvale so se tudi druge, neprizadete države, ki so čestitale predsedniku k njegovemu hvalevrednemu koraku. Med temi so štiri države južne Amerike, namreč Argentina, Brazilija, Čile in Peru.

Prišel pa je odgovor tudi od Hitlerja, in še celo precej dolg. Obstojal je ne kako iz enakega materiala kakor njegov govor v ponedeljek, namreč, da se je v njem opisoval "nevzdržni položaj" sudetskih Nemcev, in, da so Čehi krivi vse sedanje krize in da je tudi od Čehov odvisno zdaj, ali želijo vojno ali mir.

HITLERJEV GOVOR GA UŽALIL

London, Anglija. — Jan Masaryk, tukajšnji poslanik za Čehoslovaško in sin pokojnega predsednika Masaryka, se je po govoru Hitlerja zadnji ponedeljek izrazil, da sta bila njegov oče in mati velika prijateljka nemške kulture, toda Hitlerjev govor pa je bil tako neverjetno nekulturen in razjaljiv, "da sem ponosen na mojo vlado, ko se je odločila k odporu proti započetnikom take miselnosti, ki skuša uničiti vso evropsko kulturo".

Iz Jugoslavije

Razkrinkani roparji v Mirenski dolini so nevarno obstrelili priljubljenega fanta iz St. Lovrenca. — Tudi v Skocjanu pri Mokronogu se je tresla zemlja. — Smrt na kosa. — Še druge vesti iz domovine.

Nevaren boj z roparji

Št. Lovrenc, 8. sept. — V zadnjem času je bilo v Mirenski dolini izvršenih več drznih tatvin. Tako je bila v začetku septembra opljenjena Kotarjeva trgovina na Čatežu, kjer je zmanjkalo za kakih 7000 Din različnega blaga in 500 din gotovine, nekaj dni nato je bilo vlomljeno v graščino Grič pri Mirni, kjer so neznanci odnesli več različnih odev in pregrinjat ter gramofon, najbolj temeljito pa so se spravili na delo tatovi v St. Lovrencu pri Trebnjem, kjer so iz trgovine g. Bregarja pobrali za kakih 20.000 din blaga in 700 din denarja. Vsi trije vlomni so bili izvršeni na enak način in zelo spretno, kar je pričalo, da so bili na delu povsod eni in isti, precej izvežbani prijatelji turje lastnine.

Orožništvo je v nekatere skrivnosti teh noči že prodrlo. Po tatvini v St. Lovrencu tatovi namreč niso mogli odnesti vsega blaga in so ga zato skrili v neko lopo. Ko so ga v torken ponoči prišli iskat, so jih domači zasledili. V borbi z glavnim odnašalcem je bil nevarno zadet iz samokresa v trebuh mizar Ivan Ostanek, napadalec pa je pobegnil. Zasedalci pa so prijeli nekega mirskega fanta tudi odnašalca, v katerem so spoznali Kramarjevega Antona iz Mirne, ki je povedal, da ga je k temu nagovoril pobegli vodja, rekoč, da mu gre za tihotapsko blago in mu je obljubil nagrado. Kramarjev Anton je bil pošten fant in iz dobre hiše. Tisto noč je rafinirani tat opil Kramarjevega fanta ter potem mirskega zvalil s seboj na neznan pot.

Ostanek Ivan, ki je bil hudo ranjen v prsi in pripeljan iz St. Lovrenca v ljubljansko bolnišnico, je bil uspešno operiran. Sedaj se mu je stanje obrnilo na bolje ter je upati, da se fant le pozdravi.

Potres na Dolenjskem

Škocjan pri Mokronogu, 10. sept. — V petek dne 9. septembra ob 8:15 zvečer je prišel od severovzhoda močan potresni sunek z močnim podzemeljskim bobnenjem, kakršnega ni bilo pri nas že več desetletij. Panika je bila tolikšna, da so ljudje v strahu zapustili stanovanje in zbežali na prosto.

Potres je zapustil na več hišah kakor tudi na farni cerkvi precejšnje razpoke v zidu. Na nekaterih hišah so se pa podrli tudi dimniki. Dolgo v noč so še čakali ljudje na prostem v strahu, da se še ponovi, pa k sreči je potres opravlil s prvim sunkom svoje delo.

Nova šola

V četrtek 8. septembra, so na Homcu pri Kamniku slovensko blagoslovili novo in lepo

šolo. Šola je petrazredna in zgrajena zelo okusno in lepo, da se prav lepo prilaga živahni pokrajini okolice.

Smrt na kosa

V Ljubljani je umrla Josipina Herič, vdova po železniškem uradniku. — V zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani je umrla Marija Urankar, rojena Pergaj. — V celjski bolnici je umrl Franc Plešnik, sin žagarja Plešnika iz Stranic pri Konjicah.

Visoko odlikovanje

Dne 6. septembra je ban Dr. Marko Natlačen izročil kanoniku Alojziju Strojcu odlikovanje sv. Save III. stopinje, kot najvišje priznanje za njegove velike zasluge v rokodelski prosveti in vzgoji obrtnega narasčaja.

Jubilej proštije v Dravogradu

Na Marijin praznik 8. septembra je slavila dravogradska fara 700 letni jubilej svojega obstoja. — Sedež prvotne župnije, ki se je raztezala od Ruđe na Koroškem, pa do Sv. Ožbalta ob Dravi je bil v Labudu v Lavantinski dolini. Prvotna proštjska cerkev je bila posvečena Sv. Vidu, sedanjaja je pa posvečena sv. Janezu Evangelistu, ki je za 150 let mlajša od podružne cerkve sv. Vida v trgu.

Nezavesten pod vozom

Za tovarno Docton in drug v Mariboru, je našel stražnik na cesti nezavestnega fanta, nedaleč proč pa je stal v par konjev vprežen težak s premogom naložen voz. Fant je bil 15 letnj hlapec Feliks Marakuč, uslužben pri posestnici Rozi Mosch v Studencih. V svoji neprevidnosti je hodil ob strani voza in tako mu je prišla noga pod kolo, ki mu jo je zdrobičlo, sam pa je padel v nezavest. Odpeljali so ga v bolnico.

Brata sta se sprla

Nekega večera se je vračal 26 letni rudar Oblak iz Gaberbove pri Laškem. Med potjo je prišlo do prepira, katerega žrtev je postal Oblak. V omenjeni družbi je bil namreč tudi Oblakov brat, ki je v prepiru trikrat zabodel lastnega brata z nožem v desno strano prsi, da se je nezavesten zgrudil na tla. Tretji sunek je segel do pljuč. Oblaka so takoj odpeljali v celjsko bolnico.

Napaden

V gozdu v Polžanski vasi pri Šmarju pri Jelšah je neznan možki napadel 19 letnega posestnikovega sina Martina Žaberla iz Vodenovega pri Šmarju. Ustrelil je nanj s samokresom in ga zadel v stegno leve noge.

Gornja slika je bila potom radio poslana iz Londona v New York in kaže eno številnih demonstracij, ki so jih zadnje dni prirejali protinaziji v Londonu, zahtevajoč, da se preneha popuščanje napram Hitlerju in, da naj Anglija stoji Čehom na strani. V ospredju se vidi policija na konjih.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiskajo: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago Telefon: CANAL 5544

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago Phone: CANAL 5544

Maračnina:	
Za celo leto	\$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrť leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	\$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrť leta	1.75
Posamezna številka	3c

Subscriptions:	
For one year	\$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	\$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75
Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti čeposani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrťka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vraća.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Hitlerjeva politika

Vodja nemških nazijev Adolf Hitler, ki je obenem kancelar nemške države in njen absoluten diktator, je zagrozil Čehoslovaki in vsemu svetu, da ako se njegovim zahtevam ne ugodí, da bo vkorakal na čelu nemške vojske v Čehoslovaki. To je Hitlerjev ultimatum. Določen čas je 1. oktober. Kaj bo? Kaj to pomeni? Svet strmi in gleda.

Dejanska resnica je, da svet stoji pred velikimi dogodki. Nevarnost je velika. Vsestransko oboroževanje v Evropi je privedlo Evropo v danih okoliščinah tja, kjer se nahaja, namreč nad prepad začetka velikih spopadov. Ali se ta spopad začne že sedaj, to je vprašanje?

Germanizem se vraća na stara pota. Zadnjih dvajset let se je pripravljaval in zaklinjal, da izvrši razna maščevanja. V Hitlerju je dobil germanizem drznega voditelja, zagrizenega Nemca, ki zdaj dela pregledne vsemu svetu. Zapadne demokratične države so si same krive, da prihaja do tega, kar se zdaj godi. Popušćale so, zlasti Anglija je igrala nerazumljivo politiko, najbrže iz razloga, ker se je bala premoćne Francije. Zdaj bo najbrže za to popustljivost še sama občutno trpela. Z bedastim popušćanjem so si na lastnih prsih zredili gada, ki zdaj piha in sika, da jim rada smrtni ugriž.

Kaj je s češko-nemškim sporom? Ali je res vse, kar je Hitler natvezil svetu v svojih govorih, kaka preganjanja da trpe sudetski Nemci pod Čehi? Morda je kje kak posamezen slučaj. V splošnem in v veliki večini, pa imajo sudetski Nemci pod Češko veliko več svobode, kakor jo imajo Nemci v lastnem Rajhu. Le nazijski zagrizenci hujskajo. Pred par dnevi smo govorili z Mrs. Marie Priland, predsednico SZZ, ki se je mudila na potovanju zadnje mesece po stari domovini in obiskala je tudi Češko in Nemčijo. Govorila je z obmejnimi Nemci na Češkem in ko je popraševala po vzrokih zakaj želijo proč od Čehov, ji je nekdo odgovoril: "Mi smo rajši tu, imamo svobodo, tu lahko kupimo, če želimo pet funtov ali pa petdeset funtov masti, kar v Nemčiji ni mogoće. Vse to delajo le Hitlerjevi pristaši." — To kaže, da pametni in trezni sudetski Nemci se sami boje Hitlerjeve "svobode", ker pod Hitlerjem je ne bodo imeli. Tam so uvedene že zdaj krušne karte. V Hitlerjevi Nemčiji ni prave svobode. To ve vsak.

Hitler pa trobi v svet o zatiranju Nemcev na Češkem. Angleške diplomate je že nadvladal. Ti mu ponujajo že kar pol Češke. Francozi se nekaj upirajo. Rusija najbolj odločno ugovarja. Nerazumljivi Chamberlain je mešetaril z Hitlerjem v Berchtesgarden in zadnji teden ob Reni. Kaj je mešetaril v Berchtesgardenu je za enkrat skrivnost. Približal se je Hitlerju iz gotovih namenov. Iz kakšnih? To vedeti bi bilo zanimivo.

Hitler je pred dobrim letom naglašal zahtevo, da se morajo Nemčiji vrniti kolonije. To zahtevo je odločno povdarjal. In Angleži se te zahteve najbolj boje, ker potem bi morali dati nekaj, kar spada njim. Kaj če ni nabrisani Chamberlain napravil ponudbo: Odpovejte se kolonijam, pa vam dovolimo Češko? Vse je mogoće in najbrže bo kaj takega. Zakaj se je pa Chamberlain tako hitro podal Hitlerju? Kramarski Angleži se v političnih kupčijah ne podajo tako hitro. Zdaj pa na enkrat govore, da je treba doprinesiti žrtve za ohranjenje miru v Evropi. Seveda, takega miru, da bi bil Angležem koristen in ugoden. Da bo le Angležem prav, naj trpijo Slovani, te naj Hitler zasuznji, te naj vzame in podjarmi. Taka je politika.

Na drugi strani se pa diktator Hitler trudi na vso moć, da ustvari v svetu mnenje, da se godi sudetskim Nemcem nezaslšana krivica in zatiranje. Hitler je izvrsten blufar. Zadnji ponedeljek večer je napravil utis, da so vsega krivi Čehi. Predsednika Ed. Beneša je nesramno obrekaval. Vse njegove tirade o zatiranju Nemcev v Češki je ena sama dolga laž. Ako bi bilo le kolčikaj resnice, kar je navajal Hitler v svojem govoru, bi bili Nemci tekom zadnjih dvajset let protestirali. Kajti Nemci niso taki potrpežljivi jagenjčki, da bi zatiranje prenašali, kakor naprimer Slovani, Nemce je trdovraten in dvigne protest. Pa vendar vseh dvajset let ni bilo čuti kakih jav-

nih protestov. Saj je vendar znano, da je baš v Čehoslovaki vladala in še vlada najbolj vzorna demokracija. O kakem takim zatiranju, kakor to navaja Hitler, ni govora. Vendar Hitler nadaljuje s svojo lažljivo kampanjo. On hoće napraviti v svetu utis, da se Nemcem godi krivica. Obrekuje po reku, natolcu in obrekuje, nekaj se bo prijelo, nekaj bo ostalo.

Kaj bo, kako bo izpadlo to vadlanje za slovansko Češko? Ves svet stoji pred tem vprašanjem. Zdi se, da namen Hitlerja je ustvariti v svetu protičeško mnenje. Če se mu to le deloma posreči, vsaj toliko, da bi Anglija postala hladna in bi ne posegla v spor, če napade Češko, bo isto skoro gotovo napadel, po načinu, kakor volk, ki se pritožuje, da mu jagnev v dolini kali vodo. Ako pa velesile Anglija, Francija in Rusija ostanejo zveste Češki, potem je pa Hitler pred veliko preizkušnjo. Pred tako fronto se mu skoro gotovo tresejo hlaće. Ako pa ne in je toliko drzen, da bo skočil v boj proti taki združeni fronti, tedaj bo pomenil tak skok za Hitlerja samomor. Kaj bo napravil? Prvi oktober bo pokazal v koliko bo uspela Hitlerjeva politika in njegov bluf.

Zapadne velesile lahko da bodo ostale v tem sporu ob strani in da bodo mirno gledale, kako bo volk planil na mirno Čehoslovaki. Ako bodo, potem zasluži jo te velesile, da jim Slovani za vse čase obrnejo hrbet. Takega nesramnega izdajstva v sili in potrebi, bi jim Slovani ne smeli nikoli odpustiti.

VSÍ NA ROMARSKI SHOD K MARIJI POMAGAJ!

Lement, III.

Zelo se veselimo shoda prvo medeljo oktobra pri nas. Preprićani smo, kar so nam že naznanili iz La Salle, da se pripeljejo trije busi romarjev in eden iz Milwaukee brez onih, ki se pripeljejo z avtomobili, torej, da bo prišlo veliko romarjev na ameriške Brezje počastit Marijo, Kraljico Slovencev. Posebno, da po želji svetega očeta Pija XI. vsi molimo za mir, da bi nam Kraljica miru ohranila mir in obvarovala svet strašnega gorja novih vojsk, ki prete v sedanjem tako razburkanem času. Prosimo vsi Boga po Mariji, da bi ponižal sovražnike svete Cerkve in odvrnil žugajoće nove vojske. Tu imamo nadomestilo Brezij na Gorenjskem kakor so povedali škof Jegić ko so kronali podobo Marijino in rekli, da se naj Slovenci v Ameriki zatekajo k Njej na ameriške Brezje, kakor se v domovini tako radi k Mariji Pomagaj na Gorenjsko. Zato po pravici pričakujemo prav obilne udeleže častilcev Marijinih od blizu in daleć, ker bo to zadnji letošnji shod na ameriških Brezjah.

Ako bo lepo vreme in toplo in bi vsi romarji ne mogli biti pri maši ob enajstih v cerkvi, bomo poromali h groti na gričec in bo tam duhovno opravilo.

Vse drage romarje tudi povabimo na obed, ki bo pri Finčgarju po končanem cerkvenem opravilu. Če nam bodo "dvojne čebelice" pomagale kakor upamo, vam bomo prihodnje leto leto postregli v veliki dvorani. Ne bojte se pa, da bi bili lačni ali žejni. Pripravili vam bomo zadosti in finega gorkega pri-grizka, da ne bo nobeden opešal, tudi piva ne bo manjkalo. Pivo

z medom zmešano je posebno zdrava in okusna pijaća, tega še ne vedo vsi. Le preprićajte se sami na medenem pikniku in boste temu radi pritrčili.

Upamo, da bo lepo vreme in da bo prav obilna udeleža romarjev pri tem zadnjem letošnjem shodu, vam veselo klićemo: Dobrodošli!

Slovenski franćiskani

ŠE NEKAJ PABERKOV IZ DOMOVINE

Borovnica

Že delj časa popravlja jo Borovniški most. Sliši se, da je most, ki je že 100 let star, v kaj slabem stanju, vzrok, ker je bil zidan tako, da se ni voda dovolj odtekala, zato je opeka že prav slaba. Garantiran da je še le za kakih pet let. Se slišijo vsakršne govornice glede novega mosta. Enkrat se čuje, da bodo sploh prekinili železnico za v Borovnico, da bo šla glavna proga iz Ljubljane takoj na Vrhnić in naprej. Drugič se sliši, da bodo delali železen most v Borovnici takoj poleg sedanjega zidanega mostu, in zopet drugi govore, da bodo delali železniško progo kar naprej po planini proti Sabočevem, dalje proti Peklu in potem nazaj čez Trebevnik proti Verdu. Torej sem kar vse zapisala, enkrat bodem menda že uganila, kako bo.

V Chicagu se moramo prav zelo umikati pred avtomobili. V Ljubljani ter sploh v Jugoslaviji pa pred — biciklji. Vse se vozi na biciklih, bodisi v mesto ali pa na polje. Vile in grablje na ramo, z eno roko se vodi bicikelj in ajdi na mah. Vse mlado in malo starejše se vozi, stari pa — "štefleteucug". Že mene je mikaló, ko so pa nože tako ožurljene, le bojim se, da biciklji ne zgedajó nič tako moćne "sorte".

NOVO ŽIVLJENJE PO 55. LETIH

Dne 26. avgusta leta 1883., je bil otok Krakatau v holandski Indiji docela razvedjan in opustošen od ognjenika enakega imena. Po otoku je najprej zaradi ognjenikovega izbruha divjal ogenj, nakar je velik del otoka zasula lava. Potem pa je še razdivjano morje odneslo z otoka vse, kar je bilo živega. Odnoslo je tudi vso prst, tako da se je zdelo, da posledaj na otoku ne bo mogoće nobeno življenje več. Od šestega časa je minilo 55 let. Letos je odšla na neobljudeni in divji otok holandska znanstvena ekspedicija, ki pa je dognala na otoku novo življenje. Holanski ućenjaki so na otoku našli nič manj kot 600 različnih živalskih vrst, poleg tega pa nič manj kot 100 docela novih vrst tropskih rastlin. Tako se je izkazalo, da je posledaj na tem otoku zopet mogoće prebivati.

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

Ko nas je več sopotnic čakalo na vogalu Franćiskanske ulice in Miklošičeve ceste, še na par drugih sopotnic, da odidemo v Franćiskansko dvorano na akademijo, se nam je pripetil izvanreden slučaj. Vidim nekoga prihajati od odpredja cerkve proti naši gući in šele, ko so prišli bližje, sem spoznala v osebi — prevzvišnega škofa Rožmana. Sedaj pa, kaj storiti. Človeku je neznanó, kako se Prevzvišeni pozdravlja doma, v njihni prestolici. Kar pustiti jih mimo, je bilo težko, ko smo pa bili tako rekoć, stari znanci, saj smo si v roke segali tam v Chicagu. Jój! misli so kar švigale po glavi, a Prevzvišeni se pa že tudi nam približali. Stopim pred nje, in glas se mi je tresel ko takrat ko sem na Miklavžev večer pred Miklavžem molila. Rečem: Prevzvišeni — dovolite in odprite, pa roko sem č. g. škofu Rožmanu ponudila. Ja, seveda — že danes ne vem če sem pravilno ravnala, vendar, ojunala se, ko so mi Prevzvišeni krepko stisnili roko in mi zagotovili, da jih jako veseli, Amerikanke pozdraviti na domači zemlji. Vedeti so hoteli, od katerega kraja iz Amerika da prihajam, in ko sem jim omenila da iz Chicaga, a — ljubi Chicazani, Prevzvišeni so kaj ponosni na radodarne sv. Štefanove. Ko so bile potem še vse sopotnice predstavljene, bilo nas je kakih 9 iz vseh delov Združenih držav, tedaj so se Prevzvišeni izrazili, da jih zares veseli srećati toliko zastopnic raznih držav ameriških. Povpraševali so nas po sedanjih razmerah v Ameriki, pomudili se v naši gući kakih 15-20 minut, toliko časa, da so še drugi prišli in potem smo odšli skupno v Franćiskansko dvorano.

Gospod urednik: Paberki še slede, če ne od tu, bodem pa še doma v Chicagu kaj poročala. Za sedaj le: iskrene pozdrave vsem mojim dragim, sorodnikom, prijateljem in znancem. Borovničane da sem pozabila? o ne! sto in sto pozdravov vsem Borovničanom širom Amerike pošilja

M. Blai — Abramova Micka

IGRALEC Z ENO VLOGO

V Londonu je umrl igralec Walter Uridge v starosti 78 let. Mož je 32 let nastopal v isti igri z isto vlogo. L. 1898. je nastopil prvič v igri "Lepotica iz New Yorka", v kateri je igral ulogo komika, Muga. V naslednjih 32 letih ni prevzel nobene druge uloge. Igral jo je še kot 70 letnik v londonskem gledališču Daly. Kmalu potem je odšel v pokoj.

NENAVADEN PEVEC

V nekem londonskem varietej nastopa ta čas artist, ki žanje velike uspehe s čudnim načinom, kako predvaja ob spremstvu najrazličnejših akrobacij najtežje arije. Mož stoji med tem ko prepeva, namreć na glavi. Njegovo petje je baje dovršeno. Da-li pa je mogoće govoriti o umetniški dovršenosti pri Trubadurju ali Lohengrinu, ki stoji na glavi, o tem ima londonska publika menda svoje mnenje.

"TEDEN PLINSKE MASKE"

V vseh nemških krajih, kjer so oblasti dovolile prodajo "ljudske plinske maske", so imeli v septembru propagandni teden za to masko. Državna zveza za zaščito pred zračnimi napadi, je izdala proglas na vse Nemce, naj bi videli potrebo, da si takšno masko nabavijo.

TO IN ONO

VARŠAVA DOBI PODZEMSKO ŽELEZNICO

Ravnatelj varšavskih cestnih železnic je izjavil, da dobi poljska prestolnica kpnčno le svojo podtalno železnico. Verjetno je celo, da jo bodo dogradili do l. 1943. Glavna proga te železnice bo šla sponredno z Visio od severa proti jugu in bo veljala 100 milijonov zlotov. Varšavske podtalne železnice pa ne bodo mogli graditi po tujih vzorcih, ker so tu okolišćine popolnoma drugaćne in je treba povsem nove konstrukcije.

PRAVLIĆNA DARILA

Prestolonaslednik Irana, Šapkur Mohammed Reza Pohlavi, je zaroćen s princeso Fauzio, sestro egipskega kralja.

Poreka bo pa šele l. 1940, ko postane prestolonaslednik polnoleten. Dolgo čakanje: kušata oba zaroćenca skrajšati z različnimi darili. — V Kairo je prispela delegacija iranske vlade pod vodstvom nekoga ministra. Delegacija je prinesla pet in dvajset velikih zabojev, polnih dragocenih umetnin za lepo šestnajstletno nevesto. Med temi umetninami so posebnó dragoceni brokati in vezenine, izbrani parfumi, tkanine iz kašmirja in muslimana najfinejše vrste. Najlepši je pać velik biser, ki so ga našli v Perzijskem zalivu. Baje je to najvećji in najlepši biser na svetu. Pa tudi bodoćemu svaku kralja Faruka so poslali prekrasno darilo: sabljo, okrašeno z rubini in safirji in en kilogram v Iranu pridelanega kaviarja.

IGRALEC Z ENO VLOGO

V Londonu je umrl igralec Walter Uridge v starosti 78 let. Mož je 32 let nastopal v isti igri z isto vlogo. L. 1898. je nastopil prvič v igri "Lepotica iz New Yorka", v kateri je igral ulogo komika, Muga. V naslednjih 32 letih ni prevzel nobene druge uloge. Igral jo je še kot 70 letnik v londonskem gledališču Daly. Kmalu potem je odšel v pokoj.

NENAVADEN PEVEC

V nekem londonskem varietej nastopa ta čas artist, ki žanje velike uspehe s čudnim načinom, kako predvaja ob spremstvu najrazličnejših akrobacij najtežje arije. Mož stoji med tem ko prepeva, namreć na glavi. Njegovo petje je baje dovršeno. Da-li pa je mogoće govoriti o umetniški dovršenosti pri Trubadurju ali Lohengrinu, ki stoji na glavi, o tem ima londonska publika menda svoje mnenje.

"TEDEN PLINSKE MASKE"

V vseh nemških krajih, kjer so oblasti dovolile prodajo "ljudske plinske maske", so imeli v septembru propagandni teden za to masko. Državna zveza za zaščito pred zračnimi napadi, je izdala proglas na vse Nemce, naj bi videli potrebo, da si takšno masko nabavijo.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Šola za državljanstvo

Cleveland, O. — V ponedeljek 3. oktobra se prične z rednim poukom o ameriškem državljanstvu in sicer v veliki dvorani javne knjižnice na 55 cesti in St. Clair Ave. Začetek pouka ob 7 uri zvečer. Pouk se bo dalj vsaki ponedeljek in če bo število ućencev veliko tudi ob torkih. K pouku lahko prihajajo moški in ženske. Vsa druga toćnejša pojasnila se dobe od učitelja v šoli.

Štrideseturna pobožnost

Barberton, O. — V tukajšnji slovenski cerkvi Presvetelega Srca Jezuspeva se vrši prvo nedeljo v oktobru javno češćenje sv. Rešnjega Telesa ali štrideseturna pobožnost.

Srećno prestala operacijo

Cleveland, O. — Mrs. Antonija Zupan, soproga urednika Glasila K. S. K. Jednote, o kateri je bilo že poročano, da se je podala na kliniko Mayo Bros. v Rochester, Minn., je srećno prestala nevarno operacijo na vratu. Čez nekaj dni se bo morala podvreći še nekaj drugi operaciji in bo ostala v zdravniški oskrbi do zadnjega tedna v oktobru.

Izvršeno delo

Calumet, Mich. — Na tukajšnji slovenski cerkvi sv. Jožefa je nova streha že dogotovljena. Streha je vsa pokrita z bakrenimi strešniki in je popolnoma varna proti ognju. Ker je baker poznan kot trpežna kovina, katere se rja ne prime, je tako streha dobra za najmanj 50 let.

Kratke vesti iz Clevelanda

Cleveland, O. — Vile rojenke so se te dni zglasile pri družini Mr. in Mrs. Anthony Baraga na East 58th St. ter jim prinesle zalo princezino, katere so se moćno razveselili. — Slovenski medicinec g. Rudolph Nadbath, sin tukaj poznane slovenskega mesarja Paula Nadbatha, je z odliko dovršil študije na Western Reserve univerzi in se podal v Rochester, N. Y., kjer bo študiral medicino. — V Mount Royal sanatoriju je umrla Mary A. Videmšek, rojena Milnar, stara 29 let. Rojena je bila v Clevelandu in zapuščala moža, dva sina in starše. — V St. Luke's bolnišnici se je morala podati Mrs. Mary Bradac z Reno Ave. — Iz bolnišnice se je vrnila Mrs. Mary Leber, ki živi na Carrey Ave.

Katolićan brez katolićkega časopisa je kakor vojak brez puške.

POSLUŠAJTE
PALANDECH'S TRAVEL BUREAU
Folklore Radio Program
Every Sunday from 1 to 2 P. M.
Station WWAE — 1200 kilocycles

"TARZAN NEUSTRAŠEN"

Ko je Mary Brooks zaslišala strašni krik, se je silno prestrašila in je bridko zaplakala. Verjela je, da bo Jeff srećno rešil vse štiri iz strašnega položaja, pa se je ponesrećilo. Reva ni vedela za njegove hudobne naklepe in če bi sedaj mogla videti v njegovo srce, bi spoznala njegovo hudobnost.

(51)

Njej se je hlinil, kako mu je hudo, da se ni posrećilo tudi Bobu in Dr. Brooksu pobegniti, v srcu se je pa veselil in uspešnih, ki ga je končno dosegel. — Ta krik je zaslišal Tarzan in v eni sapi je bil na drevesih ob mlaku ter videl, kako so divjaki prijeli Boba Masona in starega Dr. Brooks.

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Po naključju je Jeff Mary že poprej izpeljal srećno skozi ograjo, da ju Tarzan ni mogel videti. Pa je Tarzan zakrićal doli v naselbino: "Kaj pa imate tam spodaj?" Tega klica so se vsi prestrašili, tudi Bob, pa si je poprej opomogel od strahu nego črni divjaki, ki so se silno bali divjega gozdnega vruga.

Ker je Tarzan zakrićal v angleščini, je Bob tudi tako nazaj odgovoril: "Poskušali smo pobegniti. Mary in Jeff sta srećno našla, nas so pa prijeli." "Timejte pogum!" je zakrićal Tarzan: "morda vas rešim." "Ne trudi se z nami," odvrne Dr. Brooks: "za onima dvema poglej, ki jima preti nevarnost džungle."

POLZORI
Pogled na koevstine poleg naravnih in umetnih znamenitosti. Ako ti je naravnost potok, obrni se in v pomagaj listu!

KAKO SE GODI SLOVENCEM NA KOROŠKEM?

Hitlerjevi naziji preganjajo slovenske duhovnike na Koroškem. — Slovenskega novomašnika zaprli tik pred novo mašo. — Križe pobirajo iz šol in jih mečejo na gnojšča. — Katoličani varani in preganjani vsepovsod. — Poročilo pove, kje si je nakopal umrli župnik Poljanec bolezen in smrt.

(Izvirno poročilo)

Gospod urednik: — Pred nekaj meseci ste me naprosili, da bi vam popisal naše razmere pod Nemčijo, zlasti, kako se godi Slovincem tostran meje. Rad bi vam bil takoj vstregel, toda nemogoče je bilo. Zakaj? Skoro mi ne bote verovali, ako vam povem razloge, zakaj nisem mogel pisati. Gotovo vam je znano, da tu vlada najstrogejša cenzura, pod pretvezo valutnih in devalvacijskih postav. V resnici pa da nas nadzirajo, zlasti pa zato, da ne izstopimo posebej po Ameriki ne zve resnice. Vsako pismo, ki gre v inozemstvo se presveti in ako je količkaj, kar je sicer resnično, toda nečastno za ugled Nemčije, se vniči, pisavca pa neusmiljeno zaprejo in pošljejo v koncentracijsko kaznilnico v Dachau in sicer, ne da bi ga zaslišali ali sodili. Na redke čase se mi posreči potom kakega obiska spraviti pismo preko meje in od tod po svetu. Prav zato se na koncu dopisa ne podpisem, kajti, ko bi se podpisal in vohuni imajo tudi pri Vas (v Italiji jih imajo samo v Rimu 3000) sicer pa me poznate in veste, da pisem in tudi morem pisati kot očividec resnico.

Da bo Nemčija kdaj pogoltnila Avstrijo, to je vedel vsakdo. Žalibog je bila zadnja avstrijska vlada prelahkovernna in ali ni videla ali pa ni mogla videti nevarnosti. Ljudje, ki so uživali pri tedajni vladi največji ugled, tako n. pr. sedajni deželni predsednik Sey Inquard, in drugi v avstrijski vladi visoka mesta, tudi ministerske sedeže; v resnici pa so ruvali zoper državo kot izdajice, kateri so prinesli zvestobo. Mnogo izmed njih jih je bilo celo članov katoliške akcije in ako to dejstvo upoštevamo, tedaj bomo razumeli, da so ti zahrbtniki mogli v početku premostiti celo avstrijske škofove, ki so jim slepo verovali in s tem jim sedli na limanice. Od tod poziv avstrijskih škofov za čas ljudskega glasovanja, ki je bilo gola komedija. Da je ta poziv roditelj pri nemških katoličanih v raju grozno ogorčenje, vam je znano.

Državni kancelar Schuschnig, izvrsten mož in globoko veren katoličan, je napravil ono usodno napako, ker Hitlerja ni poznal, še manj pa vedel, kako je podkopana Avstrija prav od mož, ki so življali njegovo največje zaupanje, da je šel sploh k razgovoru v Berchtsgarden. O onem razgovoru sem mogel po tajnih potih zvedeti dvoje, ki nam prav jasno kaže, kakšen je prav za prav Hitler. — Hitler je pošteni in odkriti avstrijski katoličan, kateri je sprejel in mu je kakor kakemu slovarcu bral več kot pol ure iz svoje knjige: "Mein Kampf". Začuden Schuschnig je ta pouk kvitiral s tem, da je med tem kadil cigarete. Ko mu je kasneje vendar le rekel, da je branja zadošči in da naj preideta k programu, radi katerega je prišel, se je začel naduti in domišljati Hitlerjeve pogajati in pogovarjati, Hitler pa je mož, kateri zahteva od vsakega, da se mu nepogojno vkloni. Gorje človeku, ki bi se mu drznil vpreti. Ko mu je Schuschnig nekaj oporekal je vrozil, ter zakričal: "In to pravite meni, naj-večjemu Nemcu vseh časov?" Gospod urednik, ali ste videli že kdaj kako nadutost, ki bi bila večja od te, ki se zrcali v teh dveh dejstvih?

Kako se je tajno in dosledno dolalo za priklopitve vam lahko povem iz tega, kaj je tedaj pri-

povedoval radio, ko so Hitlerja čakali, da se pripelje v Linc, glavno mesto njegove ožje domovine. Ker se je precej s slovesnimi sprejemi po deželi zamudil in je ljudstvo nestrno čakalo njega, so pustili na radiju govoriti moža, ki so bili pod prejšnjo vlado zaprti in sicer po pravici zaprti radi velezidaje, katere pa je moral Schuschnig na Hitlerjev pritisk izpustiti na prosto. Slišal sem med drugimi nekega katerega izrazi in besede so mi takoj vtisnili misel: "a real jail bird indeed". Ta nam je pripovedoval, kako so zadnjih 14 dni pred priklopitvijo Avstrije k Nemčiji v tisočih malih tiskarn po kletah in visokih planinah v kočah, ki so bile radi hude zime zasnežene do strehe, delali in tiskali tajna navodila in jih po zaupnikih širili po celi Avstriji. Vsega tega ni zapazila ali pa ni hotela zapaziti avstrijska policija. Organizirani nacionalni zaupniki so se vrili do najzaupnejših mest. Tako n. pr. je bila zasebna tajnica pošteni-ka Schuschniga organizirana Hitlerjanka in naročena ogleduhinja. — Kar je v Ljubljani Slovincem, to je bil na Koroškem "Kärntner Tagblatt" nemški katoliški dnevnik. Urednik mu je bil monsignor Paulitsch, mož sicer slovenskega imena, ki pa ni znal našega jezika in nam sicer tudi ni bil nikdar naklonjen, vendar pa je bil njegov list odločno katoliški, njegov tajnik, pa je bil organiziran nacionalni socialist in špijon. Isto je bilo s katoliško tiskarno v Celovcu in vsepovsod po celi Avstriji. Ko so zasedli Avstrijo, so bili uredniki katoliških listov, takoj odstavljani in v taknjem v ječi. Ne da bi jih bili kdaj zaslišali ali sodili, zaprli so jih enostavno in jih drže še danes po ječah. Tako je monsignor Paulitsch, ki je preстал lansko leto smrtno nevarno operacijo, še danes zaprt in na smrt bolan. Kako se postopa z jetniki vam pove tale slučaj. Msgr. Paulitscha gre obiskat njegova sestra in mu nese seboj bonboniero čokoladnih bonbonov. Ko mu jih hoče izročiti, jo vstavijo: "Tega mu ne smete dati." Sestro obližejo solze in da bi jo potolažila brat, ji reče: "Saj je vse ono dobro, le nesi nazaj, bom pa le enega pokusil." "Tudi tega ne smete" in strgajo mu bonbon iz rok.

Možje, ki so zvesto in pošteno služili svoji državi, so bili enostavno odstavljani. Ako pa so komu dokazali, da je strogo postopal proti državi nevarnimi puntarji, so jih pozaprlji v Dachau, kjer morajo ostati od 6 do 8 let v strogi ječi. V Dachau je nad 90.000 jetnikov, katerih edina krivdava je, da so bili in so drugzega mišljenja, kakor so nacionalni socialisti.

Vse katoliško časopisje je prenehalo, tako da vsi časopisi enako pišejo, resnice ne zvemo. Prav katoliški časopisi, katerim so takoj dali najbolj zagrizene urednike, pišejo najbolj strupe- no in z katoliškim denarjem vstanovljeno časopisje prinaša zdaj najostudnejše oglase, priporoča zažiganje mrličev itd. Iz inozemstva ne sme noben odločen katoliški list čez mejo. Tudi ljubljanski Slovincem ni smel več mesecev ne. Zdaj sicer prihaja, pisati pa zato ne sme resnice. Je pač jugoslovanska vlada v sila prijateljskem razmerju z Berlinom, zato pa je tudi v Jugoslaviji cenzura jako ostra in nihče si ne upa pisati kaj več, kar zlasti mi onstran meje sila obžalujemo.

Mudi se mojemu obisku, da odide preko meje. Zato vam pa v naslednih vrsticah kar navedem brez posebne zveze posamezna dejstva, iz katerih Vaši braveri sami spoznajo, kako se godi nam Slovincem in pa katoličanom. Pribita resnica je, da so morali nekateri (bilo jih je 5) slovenski duhovniki, zapustiti fare le zato, ker so bili narodni. Voditelja koroških Slovincem, so prvi dan, ko so Nemci zasedli Avstrijo, prišli na mejo, ker so njegovi lastni farani — oziroma nekateri propalce — telefonično sporočili, da potuje preko meje. Župniku Poljancu, to je ime bivšega voditelja, je njegov škof svetoval, naj se odmakne za par tednov, da se duhovni pomire. Mož je šel v najboljši veri na postajo, da se pelje v svoj rojstni kraj na Štajerskem. Ker ni vedel koliko časa bo treba tam ostati, je vzel seboj 2500 šilingov, torej nekako 350 dolarjev. Preden je še morel povedati koliko denarja nese preko meje, so ga preiskali, našli denar in ga vlekli v ječo, kjer so ga pustili nad dva meseca. Ko je prišlo do razprave, je sam državni pravdnik moral priznati, da se je zgodila "napaka". Možu pa se je tako godilo v ječi, da je on, ki je bil prej prava podoba zdravega človeka, prišel smrtno bolan iz preiskovalnega zapora in umrl; dne 25. avgusta so ga pokopali v Škocijanu. Vdeležila se je tega pogreba ogromna množica ljudstva in 84 duhovnikov, ki so molče manifestirali in protestirali proti nasilju. Slovenski duhovnik ne dobi na noben način dovoljenja, da bi smel preko meje. Le eden je v teku 5 mesecev se pokazal v Ljubljani. Ta je smel preko meje, ker je jugoslovanski podanik. Ljubljana se je pa temu obisku čudila, da je sploh mogoče, ker je bil to po dolgih petih mesecih prvi in edini duhovnik, ki je prišel preko meje.

Katehetom so zabičali, da se mora v šoli pozdravljati: "Heil Hitler, potem šele. — ako hočejo — Hvaljen Jezus Kristus". Nekateri so prosili, ker so imeli na smrt bolne starše ali sorodnike, da bi smeli preko meje, toda nihče ne dobi dovoljenja. Znan mi je slučaj, da je hotel mlad duhovnik vstopiti k strogim kartuzijanom v Pleterje, pa mu niso dali dovoljenja, da bi smel preko meje. Nič boljše se ne godi nemškimi duhovnikom. Za najmanjšo besedico v cerkvi ali na leci, ključje duhovne pred sodnijo. Katehetu, ki je otroka vprašal, koga je treba bolj ubogati, Boga ali ljudi, so vzeli pravico pouka. Na Štajerskem bi imeli imeti novo mašo. Novomašnik pride. Mlaji so postavljeni, vse je za novo mašo, ki se je imela vršiti prihodnji dan že pripravljeno, peljejo ga po ta-

mošnji navadi v cerkev, da podeli novomašniški blagoslov. Mladi duhovnik obljubi, da se bo ljudi spominjal jutri pri svoji novi maši in prosi, da naj tudi verniki molijo zanj v teh tu-dih in žalostnih časih. To je bilo zadosti, da so ga takoj zaprli in da gospod do danes ni pel svoje nove maše.

Osebo poznam odvetnika dobrega katoliškega moža in zvestega pristaša Schuschnigove vlade. To je bila njegova edina krivdava. Zato so mu pa vzeli advokaturu. Mož nima premoženja. Od česa naj živi on in družina. Žena ima v Ljubljani starše, ki je ne morejo podpirati z denarjem, so pa pripravljene dati družini potrebne hrane, ako pridejo v Jugoslavijo. Odvetnik prosi dovoljenja za izselitev. Ko mu to neusmiljeno odbijejo vpraša od česa naj živi. Ali veste, kaj so mu odgovorili? Tako kakor bi odgovoril kak Neron ali Kaligula: "Kaj nam pa to mar? Ako ne morete živeti pa crknite."

Adolf Hitler, s svojim običajnim srditim izrazom na obrazu, ki je zadnji ponedeljek zagrozil, da bo korakal na Čehoslovaško, ako zlepa ne bo dobil, kar zahteva.

dozene. Zdaj v počitnicah pa so praznili gnojšča in stranišča ter našli v njih vse one križe. Čudili so se delavci, med njimi večinoma socialisti, ki so se zgražali nad tem bogokletnim početjem, ter so v dokaz resnice pustili to najdubo fotografirati. Škofija je odredila za to bogoskrunstvo zadostilne pobožnosti.

Nemški listi so trdili, kako ubožna je bila Avstrija in da je priklučitev za Avstrijo prava dobrota. Resnica pa je — tako piše poročevalec pariško-gospodarske in finančne agencije — da je Nemčija s priklopitvijo Avstrije dobila: 1. Umetniške zbirke neprecenljive vrednosti, ki so bile last države in Habsburžanov, med drugimi tudi zbirko gobelinov, vse v vrednosti okoli 900 milijonov dolarjev. Te zbirke je konferenca poslaničnikov v Parizu leta 1919 ocenila nad 9 milijard zlatih frankov. 2. Zlasti zaklad avstrijske narodne banke v višini 750 milijonov šilingov v zlatu in devizah. 3. Zasebno zlato, ki se je moralo na osnovi dekreta iz meseca aprila oddati nemški državni banki. Tega zlata je bilo po vsej priliki 800 milijonov zlatih šilingov. 4. Tuje valute v rokah zasebnikov, ki so se morale oddati nemški državni banki. Vrednost znaša 1 milijardo zlatih šilingov. 5. Vse premično in nepremično imetje Habsburžanov cenjeno na 800 milijonov zlatih šilingov. 6. Državni gozdovi in rudiški, osebito solni rudniki na Tirolskem, Štajerskem, Solnograškem in Zgornjem Avstrijskem v vrednosti približno 2 milijardi zlatih šilingov. 7. Zidovsko imetje, ki je v tem času bilo zaplenjeno in katerega vrednost znaša okoli 3 milijarde zlatih šilingov. — V tem spisku pa še ni drugih znanih aktivnih postavk, katerih vrednost se ne da natančno določiti, n. pr. železni rudniki v Erzbergu, solni in tobačni monopol itd. Brez Erzberga in obeh monopolov znaša avstrijska dota 17 milijard zlatih šilingov.

Denarja je pa zdaj dosti, toda kaj, ko bankovci niso kriti in so torej v inozemstvu skoro brez vsake vrednosti. Ljudstvo pa, kateremu so obetali zlato čase, so se začele odpirati oči, kako grdo so bili goljufani. Marsikdo stiska v nemem gnevu pest. Nam Slovincem, ki smo verovali obljubam kakor so verovali nemški katoličani, pa jemljejo tudi zadnje ostanke še narodnih pravic. Smatrajo nas itak v svoji nadutosti za manj vredno raso, ki smemo bi srečni, ako smemo ob nas obrisavati svoje pr-

ustolovec — kralj Meseca julija letošnjega leta je neopazno poteklo petdeset let, odkar se je dogodila ona čudna avantura, ki je bila svoj čas zlasti za Francijo prava senzacija. Meseca julija leta 1888. je namreč neki francoski podoficer, ki ni imel prav nič drugega kot lepo brado in puško, kar na svojo roko in popolnoma sam okupiral v Indokini nekaj dotlej še neraziskanih vasi. Kmalu nato pa se je ondi proglasil za kralja z imenom Marij I., kralj Sedanga. Brez kakega posebnega odpora je dal nato narediti tisoč dokaj čudnih krojev za uniformo svo-

je bodoči armadi. Nekaj mesecev pozneje pa je francoska misija odkrila teritorij nove "konfederacije," ki jo je bil proglasil Marij I. "Kralju" se je zdelo bolj pametno, da zbeži, kot da se opraviči. Radi tega, se je zatekel v Hong-Kong, kjer je igral vlogo kralja v pregnanstvu. Tam je odprl pisarno za odklikovanje in plemenitaške naslove in našel se je marsikakšen nespametnež, med njimi tudi neki belgijski finančnik, ki si je za prav lep denar kupil naslov "vojvoda Sphirski". Ker pa je bil ta originalni kralj pijanec in zapravljivec, je na vse zadnje vendarle umrl v popolni zapuščenosti.

Edvard Beneš, predsednik Čehoslovaške, ki je odločen, da bo z armado branil svojo državo proti Nemčiji, pri čemer upa na pomoč demokratičnih držav in Rusije.

ji bodoči armadi. Nekaj mesecev pozneje pa je francoska misija odkrila teritorij nove "konfederacije," ki jo je bil proglasil Marij I. "Kralju" se je zdelo bolj pametno, da zbeži, kot da se opraviči. Radi tega, se je zatekel v Hong-Kong, kjer je igral vlogo kralja v pregnanstvu. Tam je odprl pisarno za odklikovanje in plemenitaške naslove in našel se je marsikakšen nespametnež, med njimi tudi neki belgijski finančnik, ki si je za prav lep denar kupil naslov "vojvoda Sphirski". Ker pa je bil ta originalni kralj pijanec in zapravljivec, je na vse zadnje vendarle umrl v popolni zapuščenosti.

PUSTOLOVEC — KRALJ

Meseca julija letošnjega leta je neopazno poteklo petdeset let, odkar se je dogodila ona čudna avantura, ki je bila svoj čas zlasti za Francijo prava senzacija. Meseca julija leta 1888. je namreč neki francoski podoficer, ki ni imel prav nič drugega kot lepo brado in puško, kar na svojo roko in popolnoma sam okupiral v Indokini nekaj dotlej še neraziskanih vasi. Kmalu nato pa se je ondi proglasil za kralja z imenom Marij I., kralj Sedanga. Brez kakega posebnega odpora je dal nato narediti tisoč dokaj čudnih krojev za uniformo svo-

ZAHVALA

Sheboygan, Wis.

Najina iskrena želja je, objaviti pristrčno zahvalo našim prijateljem in sorodnikom za surprize party, katerega ste nama priredili za najino 35 letnico zakonskega življenja. Ako Bog da nama zdravje, da dočakava, bo najina 35 letnica šele v začetku leta 1939. Zato je bilo toliko večje presenečenje za sedaj. Bila sva povabljena 17. sept. zvečer na party našega dobrega prijatelja. Moji boljši polovici je bilo naročeno naj speče potico, kar je tudi napravila. Ko pa prideva omenjeni večer v dvorano, naju ogromna množica pozdravi in zakliče "Surprise". K sreči so moji ženi še pravočasno vzeli potico iz rok, nasprotno bi se znašla na tleh. Peljali so naju k bogato obloženi mizi in po kratkem odmoru sva si lahko ogledala veliko število zbrane družbe. V prvi vrsti se želiva zahvaliti vsem navzočim za vse častitke in voščila. Skoraj je nemogoče objaviti imena posameznih, ker vas je bilo tako veliko število; ne bi rada videla, da bi bilo katero ime izpuščeno. Dalje pristrčna hvala za košarico srebrnega in zlatega cvetja ter za krasni dar, ki je bil povezan na košarici. Vse to bo naju spominjalo, dokler bova živela. Štejeva si v prijetno dolžnost, da se zahvaliva Mrs. Anton Smerke in Mrs. Joseph Dragan, kateri ste celo stvar zapolčili ter si vzeli na sebe toliko dela in truda. Enako pristrčna hvala vsem ženam in dekletom, ki ste skrbele, da so bili navzoči z vsemi potrebami dobro postreženi. K sklepu se vam vsem skupaj še enkrat prav pristrčno zahvaliva za vašo izkazano prijateljsvo in naklonjenost. Veselje, ki ste ga nama napravili ob tej priliki, nama ostane v prijetnem spominu. Z udanostnim pozdravom (vam vedno hvaležna

SLOVENSKE GOSPODINJE V CHICAGI, POZOR!

Vabimo vas, da nas pridete obiskat v našem novem lokalu na

1952 W. 22nd Pl.

kjer bomo otvorili

MODERNO TRGOVINO

S SVEŽIM IN PREKAJENIM MESOM

Dan otvoritve 8. oktobra

Poleg drugega mesa dobite pri nas tudi PREKAJENE KLOBASE IN ŽELODCE — SVEŽE OČIŠČENA KURETINA NAŠA IZREDNOST.

Na dan otvoritve se bodo dajali odjemalcem brezplačno LEPI SPOMINČKI.

Rudy's Quality Market

RUDY JERIN, lastnik
1952 West 22nd Place CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 4974

DENARNE POŠILJATVE

odpravljamo po dnevnem kurzu in so dostavljene prejemnikom brez vsakega odbitka na dom potom pošte. Včeraj so bile naše cene:

V Jugoslavijo:	V Italijo:
Za: Din:	Za: Lir:
\$ 2.55 100	\$ 6.50 100
\$ 5.00 200	\$ 12.25 200
\$ 7.20 300	\$ 30.00 500
\$ 10.00 420	\$ 57.00 1000
\$ 11.65 500	\$ 112.50 2000
\$ 23.00 1000	\$ 167.50 3000

Pri večjih vrotah poseben popust

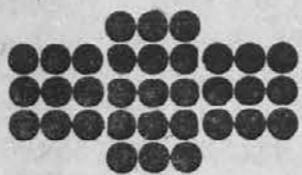
Za izplačila v dolarjih:
Za \$ 5.00 pošljite \$ 5.75
Za \$ 10.00 pošljite \$ 10.85
Za \$ 25.00 pošljite \$ 26.00

Vsa pisma pošljite na:
JOHN JERICH
1849 West 2 Cermak Road
CHICAGO, ILL.

(Ogl.) Mr. in Mrs. JOSEPH MEHAK.

Tovarna novega človeka

POSLOVENIL LEOPOLD STANEK

Vse to ga je delalo čisto drugačnega kot ostale profesorje, kot druge moške sploh; vse to ga je zavijalo v ozračje nečesa skrivnostnega, mističnega; zaradi vsega tega so slutila dekleta v njem onega moža, čigar srce je bilo polno "veličastva žene".

"Zadnjič smo ostali pri..."

Tako je ponovil profesor Orlov še enkrat in njegov pogled se je usmeril preko glav njegovih slušateljev ven skozi odprto okno v temno, nasičeno izobilje majskega večera. Besede so obvisle na njegovih ustnicah in kakor hipnotiziran je gledal tja: na zamirajoči blesk reke, na male rumene lučke, ki so se migljaje vžigale druga za drugo, na zvezdo, ki se je prikazala izza vijoličnega nebesnega baržuna. Kot neviden oblak se je dvigal kvišku jasminov vonj in profesorju se je zdelo, kot bi ne prihajal z vrta umetnostnega inštituta, temveč z druge strani reke, prepojen z nežnim, mehkim, melanholičnim mirom, ki se je začel tam na oni strani širiti nad zemljo. In zdelo se mu je, kakor bi se nekaj odprlo v njegovi duši in ga vodilo nazaj k nečemu daljnemu, čudovitemu, ki je bilo skrito v daljni pomladi njegove mladosti.

Tedaj se je zavedel in pričel s trdnim glasom:

"V zgodovini ruske umetnosti so od nekdanj zavzemale odlično mesto tiste struje, ki..."

Toda danes mu menda ni bilo usojeno, da bi poteklo njegovo predavanje do konca gladko in v redu. Komaj se mu je posrečilo, da se je iztrgal čaru majskega večera, že je zagledal študentko, ki je sedela v zadnji klopi — in zopet je obtičal sredi besede. Strah se mu je zrcalil v obrazu, z roko je napravil kretnjo, kakor bi hotel nekaj odgnati; šele ko je opazil, da je začelo njegovo vedenje pri slušateljih vzbujati pozornost, da so se nekateri izmed njih že ozirali, hotoč najti pojasnila za to, šele potem se je zopet zavedel. Oči je srepo uprl na kateder in začel brati. Počasi in razločno je govoril navadne besede, ne da bi bil prav za prav razumel njihov pomen. Njegovi možgani so mrzlično delovali, toda sam je imel le eno edino misel: Naj li pogledam še enkrat tja v zadnjo klop ali rajne? Je li ona? More li biti ona? So bile to res njene oči? Ali se mi je le zato zazdelo, da jih vidim, ker je danes ves dan drhtelo v meni hrepenenje po njej, sicer skoraj podzavestno, pa vendar tako vroče, tako silno, kot morda še nikoli v vseh teh dolgih zadnjih letih?

Četrta ure, pol ure je govoril tako, samemu sebi tujec. Sedaj pa ni več vzdržal; moral je še enkrat pogledati tja v zadnjo klop! Enkrat še, preden bo njegovo predavanje pri kraju. In dvoje velikih oči mu je zrlo naproti, dvoje oči, polnih trpljenja in zanosa, polnih ljubezni in obupa.

To je mogla biti samo ona! Te mandeljnaste, zelenkastosive oči, ta velika, kot iz marmorja izklesana usta, to visoko, belo, mirno čelo, dolge temne trepalnice, ki so ji zastirale oči kot tajinstvena koprena: to je mogla biti samo ona. In tudi ta izraz ponosnega, tihega trpljenja, ki ga pač še nikdar ni videl na njej, ki pa ga je že

takrat vnaprej slutil: ta je mogel biti samo njen.

Toda, oh, kako se je izpremenila! Proč je mladostno, sveža okrogloličnost, preprosta dobrodušnost, izraz neposrednega, odkritega pričakovanja, ki ga je nekoč tako ljubil na njej. Nekaj drugega, novega je bilo tu, nekaj, kar ga je skoraj prestrašilo, kar pa se je tako trdno in tako hitro vtisnilo v njegovo srce, da se mu je zdelo, kot bi moralo za vedno prevzeti mesto prejšnjega. Brezdanja žalost in trpek očitek sta ležala v teh očeh in sta menda za vedno izpodrinila nekdanjo otroško svežost. Vendar pa so bile to iste oči, ki jih je tako ljubil, oči, ki so se zdaj vsesale v njegove, kot bi hotele piti iz dna njegove duše. In zdaj je vedel, da se je zgodilo čudo, ki ga je čakal tako dolgo, v vseh teh meglenih jesenskih dneh in v srečo obetajočih dneh sončne pomladi. Čudo je bilo tu! Nič več ni izpraševal, kako je prišlo, kako je postalo možno, da sedi zdaj tu pred njim Tamara, ki jo je leta in leta zaman iskal skoraj po vsej Rusiji, ne da bi bil našel samo najmanjšo sled za njo.

Svet, ki se je razprostiral pred njim zunaj pred odprtim oknom, je bil zdaj čisto drugačen kot pred nekaj minutami. Tudi on, profesor Orlov, ni bil več isti.

Toda čudno! Besede, ki se vrele iz njegovih ust, so se vrstile druga za drugo v strogo logičnem, doslednem redu in nobeden izmed slušateljev, ki so sedeli v klopih in mirno poslušali, ni niti najmanj slutil, kaj se je godilo v srcu moža tu gori pri katedru, ki je govoril te besede. Profesor Orlov pa je imel le še eno misel: kdaj bo vendar že konec ure, da bo mogel prenehati z govorjenjem ta tujec, ki govori tu v njem te puste, tako neskončno brezpomembne besede v zatohlo dvorano!

Pozvonilo je. Vihravo je zaključil profesor svoja izvajanja, pustil svoje knjige na katedru in hotel pohiteti k Tamari. Toda v istem trenutku so tudi slušatelji že zapustili klopi in vreli k odru. Nekateri so hoteli kako pojasnilo, drugi so zahtevali podpis, tretji so mu molili nasproti knjige, da bi slišali njegovo mnenje o njih. Hitro, nestržno je odpravil nekatere izmed njih, potem pa si je s silo napravil pot skozi množico. Spotaknil se je nad nogo nekega študenta, da bi bil kmalu padel po tleh. Ko se mu je končno vendarle posrečilo prebiti obroč, ki ga je obdajal, in ko je mogel slednjič nemoteno pogledati na zadnjo klop — je bila prazna! Tamara je izginila!

V prvem hipu je imel občutek, da so bile vse to le sanje. Toda že v naslednjem trenutku se je znašel. Vihravo je vprašal nekega študenta:

"Kdo je bila nova slušateljica, ki je sedela tu v tej klopi?"

"To je Tamara Nikolajevna Ogorodnikova!" je odgovoril ta radevoljno. "Prideljena je semkaj iz tovarne za porcelan. Študirati hoče slikarstvo in mora potem zopet tja nazaj! Čedna stvarca! Pozval sem jo že, naj mi bo za model, ali za enkrat se še upira!"

Bežno se je profesor Orlov zahvalil; ne da bi se še dalje oziral, je tekel na cesto.

(Dalje prih.)

Plinska kurjava

PRVA V UDOBNI, SNAŽNOSTI IN PRIPRAVNOSTI

SAMO \$15.14 NA MESEC

(Povprečno za 8 mesečno, kurilno no sezonov hišah 5 sob)

"Zelo, zelo imam rada plinsko kurjavo. Jaz sem vdova in v resnici mi olajša delo. Tako je snažna, da je moje hišno delo zdaj prava zabava. Ugaja mi enakomerna, stalna toplota." — Mrs. Blanche Caronti, 3116 W. 54th Place, Chicago.

Plinska kurjava je vredna več, ker opravi več

* Mrs. Blanche Caronti, kakor ti sočeri drugi, ima več udobnosti, bolj snažno hišo in sploh nikakega dela pri "furnace" zato, ker kuri s plinom. Seznanite se s tem najlažjim in najbolj snažnim načinom za kurjavo vašega doma.

Oglasite se, pišite ali telefonirajte Wabash 6000 za brezplačno prece-nitev stroškov plinske kurjave v vaši hiši.

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY PHONE WABASH 6000

Plinska kurjava je edina 100% Avtomatična Kurjava

Najpripravnejši

MOLITVENIK ZA AMERIŠKE SLOVENCE JE:

SLAVA MARIJI

(Spisal P. K. Zakrajšek.)

Tiskan v mastnem tisku, kakor so te dve vrste v okvirju.

Vsebuje tri maše; raznevrstne molitve; križev pot; več litanij, pesmi in skupne molitve, ki jih rabijo društva pri skupnih obhajilih. Je zelo praktičen molitvenik.

Molitvenik je vezan na tri načine in stane:

- Vezan v umetno usnje, zlata obreza.....\$1.00
- Vezan v pristno usnje trde platnice, zlata obreza\$1.25
- Vezan v fino usnje, vatirane platnice, zlata obreza\$1.50

Pri naročilih vedno omenite, katere vrste vezavo želite in za isto pošljite potrebni znesek, kakor navedeno v cenah.

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

'ZIVI IZVIRI'

je krasna knjiga, ki govori o trdnem rodu Brjanov. Zanimiva povest, ki more vsakega zanimati. Spisal jo je znani slovenski pisatelj IVAN MATIČIČ, ki je spisal knjigo "Na krvavih poljanah".

Knjiga vsebuje 411 strani, tiskana na finem knjižnem papirju, platnice klasično moderno opremljene, vezana v platno.

KNJIGA STANE S POŠTNINO

\$2.00

Naroča se od:

Knjigarna Amerikanski Slovenec 1849 West Cermak Road Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trank

Mednarodna mladina.

Ta je bila zbrana na zavodu Vassar, Poughkeepsie, N. Y., in bila je zbrana, da pospešuje idejo svetovnega mira. To je dober namen, ker vse trepete že pri sami misli na vojsko in vse želi le miru. Ali je kongres res pospešil uresničenje te ideje, je pa vprašanje.

Precej prahu je bilo o vprašanju, če ni vsa prirediteljeva skrbno pokrita rihta komunističnim stremljenjem, toraj prireditelje, da se neopažno med mladino urine ideja o komunizmu. Trditve grejo tja, in zanikanja frčijo sem. "Naprej" se je prav posebno toplo zavzemal za kongres, in enako ogorčeno tudi zavrača očitek, da je bilo vse skupaj le uprizoritev, ki naj bi služila komunistični propagandi. Pravi in trdi, da je bilo na kongresu le par tucatov komunistov, toraj vsa prirediteljeva ni mogla biti komunistična, ali stati pod vplivom komunističnih interesov. Ako go-spoda sama sebi to verjame, je pač vrlo naivna. V Rusiji je pravih in organiziranih komunistov le nekaj nad dva milijona, ampak to malo število kontrolira nad 160 milijonov ljudi. Številke so številke, pa ne povejo vedno vsega.

Nas morajo zanimati v prvi vrsti "katoliški" udeleženci, katerih je bilo 19 vseh skupaj, kolikor so se za katoličane priznali. Znano je, da se uradno nobena katoliška organizacija mladine kongresa ni udeležila. Nekaj so uprizorili, da bi od "katoliške" strani oprali kongres pred očitkom, da je v službi komunizma. Aranžirali so poseben shod (meeting). Aranžerji so bili nek Fanning (Steel Workers Union), dalje nek Landers (American Youth Congress) in William Walsh iz Irske. Katoličani so zastopali sicer 12 dežel, ampak noben ni zastopal res katoliške organizacije.

Mr. Fanning je rekel, da je bil "embarrassed by being asked why it is that Catholics are not presented at the Congress", in priporočal je, "that we issue a statement saying that we have found this Congress is not controlled and directed by communist". Prišlo je na glasovanje in le štiri roke so se dvignile. Predsednik je poizkusil še dvakrat, da bi glasoval za njegov predlog, in dvakrat je bil poražen. Pri tem so se posebno odlikovali pri odporu delegatke iz Južne Amerike, in francoski delegat je odločno poudaril, da ne morajo govoriti v imenu katoliške mladine, ker ni zastopana na kongresu nobena katoliška organizacija. Kočno je predsednik Fanning uvidel, da je vse zastoj in je pristal na predlog Mr. Landersa, da se prvotni predlog umakne (the motion committing them) in glasovali so

za to, da gre vsak udeleženec domu in poda svoje lastno mnenje o kongresu. Udeležencem se ni dala prilika za glasovanje za nasprotno stran vprašanja. Tako glasovanje ni bilo brezdvomno pokazalo, da so prepričani in mnenja, da je kongres pod komunističnim vplivom. Vsaj v privatnih razgovorih so razni delegati razrazili prepričanje, da je kongres pod vplivom komunistov. To je zanimivo, koliko stvari zadene stališče in naziranje teh 19 katoliških delegatov.

Ta je bila gorka.

Mnogo se je pisalo in tudi nekaj preiskavalo o združenju "American League for Peace and Democracy". Tudi tu gre za to, pod čegavim vplivom stoji ta liga. Člani seve ogorčeno zanikajo kontrolo komunistovskih krogov. Profesor Matthews je takim, ki hočejo videti, odprli oči. "I ought to know" je dejal, "as the League's first chairman, I can say that there is a direct connection". Stara navada je, da taji, ako koga kje zasadijo. "Quod fecisti, nega — taji — vse pretega, če si kaj storil", to so poznali že od nekdanj, ker je kos spridene človeške narave. Prav amerikanski kurjum je, da vladni uradniki simpatizirajo s komunističnimi krogi, ki hočejo zdrobiti sedanjo vladno obliko. Kaj bo? Sama predsednikova soproga je šla in pozdravila kongres mladine. Ko so profesorji Matthews vprašali, kaj misli o vladnih uradnikih, ki so bližni, pa taji, da bi liga za mladi v demokracija bila pod komunističnim vplivom, jim odgovoril: "I'll give them a simple test: Let them go to League meeting and offer a resolution even intimating that Soviet Russia isn't the same as paradide". Ta sedi. Vsi bi sferali skozi vrata. Vprašajte, ako ne verjamete, pri "Napreju".

STEKEL MAČEK

V neki karpatski vasi bliž poljsko-rumunske meje je izgrižnil stekel maček nekega 50 letnega možkega, mlado dekle in dva otroka. Vse štiri so v skoro brezupnem stanju oddali v bolnišnico.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

23 LET IZKUŠNJE Pregleduje oči in predpisuje očala

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523

Uradne ure vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

Jacob Gerend Furniture Co.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.
Telefon: 85 — Res. 4080-W

ZA OBNOVITEV VAŠE ZAVAROVALNINE

proti ognju, tornadu in avto nezgode, kakor tudi, kadar potrebujete notarska dela, pokličite me po telefonu: KENMORE 2473-R ali se pa zglasite pri:

JOHN PRISEL

15908 Parkgrove Avenue CLEVELAND OHIO

ZASTOPNIK 'AMERIKANSKEGA SLOVENCA' IN PRODAJALEC HIŠ.

Naročila za stenske koledarje

"AMERIKANSKEGA SLOVENCA" za l. 1939

sprejemamo do 1. novembra 1938

Na tisoče ameriških Slovencev naroči vsako leto STENSKI KOLEDAR "Amerikanskega Slovenca" svojim domačim, ali prijateljem in znancem v stari kraj. Naročite ga tudi VI KOLEDAR STANE S POŠTNINO SAMO 20 CENTOV, kar lahko pošljete v Money order, znakah ali gotovini. Zraven pošljite pravilni naslov in ko bo koledar izšel, ga bomo odpravili na dani naslov.

Naročila sprejemamo za JUGOSLAVIJO in vse druge dele sveta. Le za Italijo ne, ker tam je dostava slovenskih tiskovin zelo netočna. — Naročila pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois